

Op De Maandag is natuur de baas

Naar de oude landweeer in het diepe groen van De Maandag, een ontdekkingsreis in een paradijsje.

door
Henk Harmsen
henk.harmsen@gelderlander.nl

MARIËNVELDE - In het diepgroene land ergens achter het oude café De Tolhutte bij Mariënveld ligt een eeuwenoude landweeer. Zoals deze grenswal ooit de scheiding vormde tussen de marken van Halle en Ruurlo is die, na allerlei bestuurlijke veranderingen door de eeuwen heen, nog altijd deel van de gemeentegrens tussen Bronckhorst en Berkelland. Maar

de vroegere verdedigende functie als de territoriumscheiding heeft plaatsgemaakt voor puur natuur. De aarden wal is nog prachtig zichtbaar met zijn steile kanten en droge gracht aan weerszijden. Het is oppassen met die ruwe hoogtevverschillen; niet voor niets maakte een Achterhoekse burgemeester die er werd rondgeleid hier al eens een fikse uitgljider. Hans Rolevink (59) van stichting De Maandag voert ons over smalle sluippaadjes naar de wal, na eeuwen nog steeds een flinke verhoging. Het kronkelpaadje over de kruin heeft de toepasselijke naam van *Duistere Stege*, want de zon breekt nauwelijks door het dichte bladerdek van de bomen en struiken op en langs de robuuste weerwal.

De volheid van de natuur rond de landweeer overrompelt, vooral aan de zonzijde. De kleine privé-excursie met Hans Rolevink en André Kaminski van de Stichting Achterhoek weer Mooi (StAM) door het 5,6 hectare grote landgoed De Maandag doet de soortenrijkdom van menig ander natuurterrein verbleken. In het natuurgebied zien we de salomonszegel (in dialect motte-met-biggen), grote ratelaar, koningsvaren, hek-

senkruid, blauwe knoop en draadgentiaan, een plantje zo subtiel als een lucifer. De uitgebloeide maar nog wel gemarkeerde vleeskleurige orchidee, het heidemelkvioltje, alleen inheems in Achterhoek en Twente. En de ogentroost staat met tienduizenden volop in bloei. De rust van het particuliere landgoed trekt wielewaal, kleine karekiet, zwarte ooievaar. Vlindersoorten zijn niet te tellen; daar landt net een prachtig hemelsblauw icarusvlindertje. Rond enkele poelen wemelt het van de jonge bruine kikkers. De boomkikker is ook een vaste bewoner van De Maandag. Van het oude boerenland bleef een paardenwei, die min of meer is teruggegeven aan de natuur, waardoor ook de dieren hier hun natuurlijke leefwijze lijken te her krijgen.

Hans Rolevink hervond in de bodem bij plagwerk nog een oud boerenweggetje, dat op oude kaarten nog te zien is. Het geheel is een prachtige omlijsting voor een waardig landschapsmonument: de Oude Landweeer bij De Maandag.

Dit is deel 12 in een serie over (beoogde) landschapsmonumenten.

■ Hans Rolevink van de Stichting De Maandag (links) en André Kaminski van de Stichting Achterhoek weer Mooi (StAM) op het vonder, dat de oude landweeergracht overbrugt. foto Jan van den Brink

LANDGOED DE MAANDAG

- Het landgoed van de Stichting De Maandag wordt al dertig jaar particulier beheerd door onder anderen de geboren Twentenaar Hans Rolevink, die er zijn ziel en zaligheid in legt.
- De boerderij De Maandag, al bebouwd in 1732 en als laatste door de boerenfamilie Bussink, kwam met de gronden te koop toen er plannen waren voor een groot slijbverwerkend bedrijf dan wel een ontzanding pal emaaft. De aankoop door de stichting was een gok, die goed uitpakte doordat beide plannen uiteindelijk afketsten.
- De herkomst van de eeuwenoude naam De Maandag is niet bekend. Mogelijk heeft hij te maken met de dag waarop de bouw is begonnen; zulke namen die met de bouw te maken hadden werden vroeger wel meer gegeven.
- Er vlak bij, op Halle-Heideweg 39a, staat als recreatiewoning een oud typisch veenhuisje uit 1842, genaamd Den Dingsdag. Het stond voorheen aan de Veengoot, een stukje verderop, raakte daar inerval, werd afgebroken en rond 2004 hier herbouwd.